

ఉదిలాడు. ఆ పూవుని ఆమె అందుకుని తలలో తురుముకుని వేదని గాలిలో డిపింది.

'నేను పంపిన కాసుకను అవిడ జడలో ఎలా తురుముకుంది? నేనెవరు? తనెవరు? తనకు నాకు ఎటువంటి స్నేహం? కనీసం ఒకళ్ళ ముఖాలు ఒకళ్ళం సరిగ్గా చూసుకోవడా లేదే? తనని చూసినపుడు నాకు కలిగిన భావమే నా పల్ల తనకు కలిగిందా? ఏది ఏమయినా రేపు తనని ఎలాగయినా కలుసుకోవాలి' అనుకుంటూ బయలుదేరాడు.

ఎప్పుటిలా గుట్టెవిక్కి కూర్చున్నాడు. తను రాగానే తన వద్దకి వెళ్ళాలనుకున్నాడు. ఆ రూపం కనపడలేదు. ఎదురు చూశాడు. మసక దీకల్లు కారు దీకల్లు కమ్ముకున్నాయి. అవిడ రాలేదు. శరత్ హృదయం తల్లడిల్లిపోయింది. తన గుండె కాలిపోతున్న బాధ పడ్డాడు.

'రేపయినా వస్తుందిలే' అని సరిపెట్టుకున్నాడు. రెండవరోజు, మూడవరోజు ఎంతో బరువుగా సాగాయి. తన జీవితంలో తీయదనం అదృశ్యమై కాల కూలవిషపు వేడు వోలు చేసుకుంది.

నాలుగవరోజు అవిడ ఇంటివైపు బయలుదేరాడు. జనం ఎవరి శవాన్నో మోసుకొస్తున్నారు. శరత్ హృదయంలో ఏదో భయం, వెంటనే దుఃఖం మొదలయ్యింది.

'ఛ' తన ఆలోచనల్ని ఇండించుకున్నాడు. జనంలోంచి ఒక వృద్ధురాలు 'వ్సే, వ్సే, వ్సే బంగారు ముద్దపిల్ల. ఇరవయ్యేళ్ళకే నూరేళ్ళనిండాయి. ఏదో మాయదారిలోగం. మాస్తుండగానే దిడ్ల మాయం అయ్యింది' అంది.

'నేను చూసి ఆనందించే నా అందాలరాణి కాదు కదా? అవును తనే, ఆమె నా బంగారు ముద్దే, అందుకే నాకిన్నాళ్ళూ నా కంటి చూపుకు బాటుగా ఉంది' అనుకున్నాడు. జనంలో ఒకడిగా తనూ నడుస్తూ బావురుమున్నాడు 'నోటికి జేబురుమాలు అడ్డు పెట్టుకుని.

ఆమెను ఇననం చేసిన వోల ప్రతి రోజు కలువ పూలు పెట్టి ఏడుస్తున్నాడు. నిద్రాహారాలు అన్నీ మానేశాడు. తను రోజూ ఎక్కి కూర్చుని మాసే గుట్టను, తను తిరుగాడే ప్రాంతాన్ని మాస్తూ పిచ్చివాడై పోతున్నాడు శరత్.

* * * * *

శరత్ గుండె గాయం కాలం మానేసింది. సంసార సాగరంలో మునిగి తేలుతున్నాడు. అనుకూలవతి భార్య. హోదాగల ఉద్యోగం. ఇద్దరు మగపిల్లలు. కాలం గడుపుతూ వరంగల్ లోనే ఉంటున్నాడు. "ఏమిండి ఈ రోజుభద్రకాళివైపు వెడదామండి!" అంది అవిడ గారు. పిల్లాసాపలతో బయలుదేరారు. ఎత్తయిన నర సింహస్వాములవారి గుడిని చూడగానే పెద్దవాడు గుడి ఎక్కాలని మూలాం చేశాడు. అవిడగారికి, శరత్ గారికి ఎందుకో ఇష్టం కాలేదు. పిల్లవాడ్ని సంబాధించలేక ఎక్కారు. భార్యభర్తలిరువురూ ఏదో ఒకటి ఎప్పుడూ మాట్లాడుతూనే ఉంటారు. కాని ఎందుకో ఉభయులు

మౌనంగా ఉన్నారు. "ఏమిండి మౌనంగా అదోలా ఉన్నారు?" అంటూ అవిడ మౌనాన్ని దీర్చివేసింది.

"అబ్బే ఏం లేదు సుజా! పైగా నీవు చూడాలదోలా ఉన్నావు!" అన్నాడు.

"చావుంది వరస, నాకేం పొయ్యేకాలం? పచ్చకామెర్ల జబ్బుగల నాళ్ళకి ప్రపంచమంతా పచ్చగానే ఉంటుందంట. అదోలా ఉంది మీరు" అంది అవిడ.

"ఉ" అన్నాడు. మళ్ళీ మౌనం వోలు చేసుకుంది.

"ఏమిండి వెడదాం పదా! మూగాళ్ళలా చూద్దోవడం దేనికి?" అంది ఉబాయింపుగా.

దొంగలా చొరికి పోయాడు శరత్. "ఏమిండి మీ బాధ ఏంటి?" అంది అవిడ మృదువుగా. లాభం లేదు. కలుపుగా నిందిసింది.

బుజ్జిగిందింది. "సుజా....నాగతం గురించి విని నన్ను అపార్థం చేసుకోవుగదా?" అన్నాడు.

"మిమ్మల్ని ఎప్పుడైనా అపార్థం చేసుకున్నానా?" నన్ను అర్థం చేసుకుంది మీరు ఇంతేనా?" అంది.

"నా పెళ్ళికి ముందు మహాకర్మ ప్రేమించాను. ఈ స్థలం నాకు ఇదివరకే చాలా పరిచయం" అన్నాడు.

"ఓస్ ఇంతేనా...." అంటూ కొట్టిపడేసింది. చూడండి! మన వివాహావ్యవస్థ ఏలా ఉందంటే? పెళ్ళికి ముందు ఎవరు ఎవరో? ఎవరు ఎలాంటి వారో ఎవరికీ తెలియదు. అయినా ఇద్దరు పెళ్ళి చేసుకుంటారు. పిల్లల్ని కంటుంటారు. కాలం గడుపుతారు. అంటే గతాల్ని పురచి వర్తమానాన్ని సరియైన రీతిలో గడుపుతారు. గతంలో ఎవరు ఎవర్ని ప్రేమించారో? కామిందారో అనుకోవడానికి అధారాలు ఏ మూలం ఉండవు. గతం గురించి ఏదో తెలిసినంత మూలానా అపార్థాలు, అర్థాలు చేసుకోవడం అమానుషం అంటాను" అంది ఆవేశంగా.

"సుజా....నీ ఆలోచనాసరళి ఇంత విశాలమైందని నేనూహించలేదు. నేనెంతో గర్విస్తున్నాను. నా అధి ప్రాయం చూడాలి ఇటువంటిదే సుజా...." అన్నాడు.

"సరేలే అసలు విషయం చెప్పండి" అంది.

"ఒక పదేళ్ళ క్రితం నేనిక్కడ ప్రకృతి అలాభనకై కూర్చుని ఒకమూయిని ఆ కాయవగిల్లుల చూచాను. కొన్నాళ్ళకు అధినయాయి, పూలు కాయవరో ఏడవడాయి...."

"అగండి! నేచెయిలాను!.....అనుకోని పరిస్థితుల్లో మేము అర్థరాత్రే వైజాగ్ వెళ్ళి అక్కడే స్థిరపడి పోయాము" అంటూ శరత్ సంభాషణల్ని పూరించింది అవిడ.

"సుజా.....! అన్నాడు శరత్.

భార్యభర్తలిరువురు ఒకళ్ళ ముఖాలు ఒకళ్ళు చూసుకున్నారు. ఎంతోసేపు మౌనంగా ఉండి పోయారు. ఇరువురు గత పది సంవత్సరాల స్మృతి పులల్లోకి వెళ్ళారు.

తెగింపు

వేకాల బోరుగా సాగుతోంది.

"నా సంటి దానికి ఒల్లు కాలిపోతుంది. కల్లు ఇప్పనేపోతంది. గుక్కెడు సాలుగూడా తాగనేదు. తవరికాడకి తీసుకొద్దామన్నా ఈల్లేని పరిస్థితి బాబూ. మీ సాదాల మొక్కుతాను. ఒక్కసారి గుడిసె కొచ్చి నూడండి" కాళ్యా వేళ్ళా బతిమాలాడు యా దయ్య.

"ఎప్పుడు పడితే అప్పుడు ఎక్కడ పడితే అక్కడకి వచ్చేయడానికి వేనేం నాలు వైద్యున్నేంటిరా - ఆ నాలు మైద్యుడే పిలుచుకో హా" కురేసాడు డాక్టర్

"మీరు సూదిమందు ఏతేగాని నాబం వేదని తేలేసినాడు బాబూ కనకయ్య. తవరు రాపోతే నా

కమల పెళ్ళి

ఈ రోజు కమల పెళ్ళి.

కమల, లక్ష్మి స్నేహితులు. స్నేహితురాలి పెళ్ళికి వెళ్ళాలనికీ ఏ చీర కట్టుకోవాలి అని బీరువా తీసింది లక్ష్మి. ఈ వేసవికాలంలో పట్టు చీర కట్టుకోవాలంటే చాలా ఇబ్బంది, గాలి వేయదు. అందుకని తనకి ఇష్టమైన నీలం కలర్ నేతచీర తీసుకొంది. చీర కట్టుకొని సింపుల్ గా తయారై లక్ష్మిని చూచి లక్ష్మి అత్తగారు "అదేమిటే పెళ్ళికి వెళుతూ పట్టుచీర కట్టుకోకుండా, పెద్ద గొలుసు వేసుకోకుండా వెళుతున్నావు" అంది. "ఈ రోజు చాలా ఉక్కగా ఉంది కదండి అందుకని" అని నసిగింది లక్ష్మి. "విమోచనమ్మ మా కాలంలో పెళ్ళి అనేసరికి పట్టుచీర, పట్టెడు నగలు, పెట్టుకొనే వాళ్ళం. ఈ కాలంపిల్లకు అన్నీ బరువే అంటూ ఇంకా ఎవో నసుగుతూనే వున్నారు. లక్ష్మి అనేమీ పట్టించుకోకుండా కమల వాళ్ళ ఇంటికి బయలుదేరింది.

లక్ష్మి వెళ్ళేసరికి కమలవాళ్ళ ఇల్లు చాలా హడావిడి గా వుంది. విడిదిలోకి వెళ్ళివారు దిగివారంట, అందుకని వాళ్ళకి అవి ఇవి తీసుకొని వెడుతున్నారు. చన్ను చూడగానే కమలవాళ్ళ అమ్మగారు "రామ్మ లక్ష్మి. కమల గదిలో వుంది" అని కమల వున్న గదిని చూపించివారు. నన్ను చూచిన కమల "ఇప్పుడా తల్లి రావడం" అంది విరుకోపంగా. కమలను చూస్తూనే

అనుచు

సంటిది అన్నేమంగా సచ్చిపోతాది బాబూ" కళ్ళు నీళ్ళు పెట్టుకున్నాడు యాదయ్య.

దొరగారి కళ్ళ దగ్గర విశ్వాసంగా పనిచేసేవాడు యాదయ్య. దొరగారు వాడి పెళ్ళాన్ని చెరిచేసారు.

ఆమె ఉరి తీసుకుంది, పెళ్ళాం పోయాక పిచ్చివాడు లాగ తయారయ్యాడు. అప్పుడు దొరే మానిపించే సాదు పనిలోంచి, వాడికి మిగిలింది ఆ చంటి— బంగారమ్మ యాదయ్య మరదలు.

తన పసిబిడ్డ చనిపోడంతో పాలన్నీ యాదయ్య కూతిరికి పెడుతోంది. బంగారమ్మ బెంబేలెత్తి పోయింది చంటిదాని పరిస్థితికి.

నిరాశగా వెనుతిరిగిగాడు యాదయ్య. ఆ ఊళ్ళో అవాదిగా దొరే (పెసిందెట్. అతన్ని ఎదిరించిపోయి చేయగల దమ్ము ఎవరికీ లేదు. సాదా మనుషులని ఆయన లెక్కచేయడు. ఊరి చివరకున్న బడుగువర్గాలు కుక్కల్లా పడుంటారు.

దొరగార్ని ఎవరూ ఎదిరించ లేరు. ఎదిరిస్తే బతికి బట్ట కట్టలేరు. పేకాలంటే ప్రాణం అతనికి ఊళ్ళో అతను కన్నేసిన ఆడది లొంగితిరిగిందే

"ఆట ఓ ఆయంబ ఆపి ఆ యాదయ్య కూతుర్ని చూడవయ్యా డాక్టూ" అలా చెప్తేవారు డాక్టరు కి డాక్టర్ చూస్తారు.

కాని — దొర చెప్పలేదు. రంజిగా సాగుతున్న పేకాల ఆపడం అతనికిష్టం లేదు.

* * *

యాదయ్య గుడిసెలో పొయ్యి రాజీలేదు. బంగారమ్మకేం తోచలేదు.

చంటిదాని ఒంటిమీద చెయ్యేసిన ఆమె కెప్పునుంది.

ఇంటికి చేరబడిన యాదయ్య తుళ్ళివడ్డాడు. ఒక్కసారి గుడిసె గొల్లునుంది.

చుట్టుచేరిన పేదోళ్ళలో దుఃఖం కట్టులు త్రెంచుకుంది.

కొందరి కళ్ళు ఎరుపెక్కాయ్ కొందరి గుండెలు ఎగిపెగిపి వడ్డాయి పేదోళ్ళందరికో తెగింపు అగ్ని ప్రవాహంలా వాళ్ళు ఆ ప్రవాహం చూసిన డాక్టరు, దొరగారు, అనుచరులూ దొడుతీసారు.

పురిజాల సుధాకర్

ఆళ్ళర్యపోయాను. కమలని పెళ్ళికూతురుగా బాగా మేకప్ చేశారు. అసలే అందమైన కమల, ఆ ముస్తాబు కి ఇంకా అందంగా వుంది. "ఏమిటే అలా చూస్తున్నావ్" అని నన్ను ఒకటి వేసింది "అబ్బ కమల ఎమ్మ చూస్తే నాకు ఏమనిపిస్తుందో తెలుసా", "ఏమనిపిస్తుందేమిటి", "నేనే పెళ్ళికొడుకునైతే బాగుండువని" ఇద్దరూ మనసార నవ్వుకున్నారు లక్ష్మీ మాలలకు. "ఇంతకి నిన్ను ఇంత ఇదిగా తయారు చేసినవారు ఎవరు?" అన్నాను. "మా అక్క, మా వదిన నన్ను రెండుగంటలు తినేసారు" అంది సిగ్గుగా.

ఇంతలో విడిదిలో దిగిన కమల అత్తగారు, ఆడబడుచు పెళ్ళికూతుర్ని చూడటానికి వస్తున్నారని చెప్పారు. వెంటనే నేను, కమల లేచి నుంచున్నాము. కమలవాళ్ళ అత్తగారు, ఆడబడుచు, పట్టుచీరలు కట్టి, మెడ తిరగనన్ని నగలు పెట్టి అత్తగారి హోదాకి తగ్గట్లు పోజుపెట్టి వచ్చి కూర్చున్నారు. 'నమస్కారమండి నేను కమల స్నేహితురాలివి' అని నన్ను నేను పరిచయం చేసుకున్నాను. ఒకసారి నా చీర వంక, మెడ వంక చూసి మొహం త్రిప్పుకున్నారు. ఆడబడుచు కమలని ఎగాదిగా చూచి "ఏమిటి పెళ్ళికూతుర్ని ఇలా తయారు చేశారు, ఆసలే మేము వీడియో తీస్తున్నాము. నేను మా వదినని బాగా చేస్తాను ఇవన్నీ తీసేయండి" అని అంది. నేను ఆళ్ళర్యపోయాను. కమల నా వంక దీనంగా చూస్తుంది. కష్టపడి 2 గంటలు అక్క, వదిన తనని ఎంతో ప్రేమతో తయారు చేసినారు, ఇప్పుడు ఇవన్నీ తీసేసి మరల గంగిరెద్దులా వాళ్ళు చెప్పినట్లు అలంకరించుకోవాలా? కమలవాళ్ళ అమ్మగారు ఎప్పుడు వచ్చారో అలా

గే లేమ్మ మీ వదినను మీ ఇష్టం వచ్చినట్లు చేయండి అంది. "వాళ్ళని కాదు మా అమ్మని అనాలి. పెళ్ళి కాకుండానే వాళ్ళ ఇష్టాలు మొదలు పెడుతున్నారు.

ఇంక పెళ్ళయితే నా ఇష్టానికి విలువ లేదు" అని వాళ్ళు వెళ్ళి పోయాక కమల నా దగ్గర వాపోయింది. భోజనాలు జరుగుతున్నాయి ముందు మగపె

ళ్ళి వారికి ఏర్పాటు చేశారు. వాళ్ళ పంక్తిలో ఒక విషయం ఖాళీగా వుందని నన్ను కూర్చోమన్నారు కమలవాళ్ళ అమ్మగారు. సరే అని కూర్చున్నాను. ఇంతలో మగ పెళ్ళి వారి తరపున ఒక ఆయన వచ్చారు.

పెళ్ళి కొడుకు తల్లి "మా మనిషి వచ్చారు మీరు లేవండి వారు కూర్చుంటారు" అంది. నాకు చాలా సిగ్గు వేసింది. కమల వాళ్ళమ్మగారు నన్ను చూచి చాలా బాధపడ్డారు. "ఏమీ అనుకోకమ్మ" అని నా చేతులు పుచ్చుకున్నారు "మీరు బాధ పడకండి వర్సాలేదు" అన్నాను.

ఇక పెళ్ళిదగ్గర అత్తగారు చేసిన హడావిడి అంతా ఇంత కాదు. మాకు పెళ్ళి సరిగ్గా కవిపించటం లేదని ముందు కూర్చున్న వాళ్ళు లేపి మాకు కుర్చీలు వేయించని, పెళ్ళి కొడుకుకి గాలి వేయటం లేదని వివరమని, నిదుర వస్తుంది టీలు ఏర్పాటు చేయమని చంటిపిల్లలకు సాలు కావాలని ఒక్కటే హడావిడి, ఇవతల పెళ్ళి ముహూర్తానికి అన్ని నమకూర్చుతున్నారు కమల అక్క, వదిన. పెళ్ళికి మంచి చీరలు కట్టుకొని పెళ్ళిదగ్గర కూర్చుని కమలకి అన్నీ దగ్గర వుండి చూద్దాం, అనుకోస్తే అక్క, వదిన పెళ్ళి చూడటం కాదుకదా అసలు నిలువటానికి కూడా అవకాశం ఇవ్వలేదు ఆ అత్తగారు. ఇన్ని చేసినా మాకు మర్యాదలు జరగలేదు, పెళ్ళివారిని ఎవరూ పట్టించుకోవటం లేదని పెళ్ళిలో పెద్ద గొడవ పెట్టేసింది ఆవిడ. "ఓ రా ఏమి అత్తగారిమ్మ తల్లి ఒక్కసారి నీ కూతురు పెళ్ళి గుర్తుకు తెచ్చుకో" అని పెద్దగా అరవాలనిపించింది నాకు.